

Pedagogisch kader kindercentra 4 – 13 jaar

Literatuurlijst / Theorie

In opdracht van:

Bureau Kwaliteit Kinderopvang / BKK Utrecht

Geschreven door:

Marianne Boogaard en Ruben Fukkink, Kohnstamm Instituut Amsterdam

Josette Hoex en Liesbeth Schreuder, Nederlands Jeugdinstituut Utrecht

Versie mei 2010

Literatuurlijst Deel I – II – III / Theorie

Angerenstein (2009). *Pedagogisch Werk (SAW 3)*. Arnhem: Uitgeverij Angerenstein.

Balledux, M (3^e druk, 2005). *Werken aan welbevinden, evalueren door observeren*. Amsterdam: SWP / Nederlands Jeugdinstituut.

Beckett, M., Hawken, A., & Kacknowitz, A. (2001). *Accountability for after-school care*. Sante Monica, CA: Rand.

Beek, M. van (2008). *Mbo-opleiding sluit beter aan op beroepspraktijk*. *Jeugd en Co*, 2, 43-54.

Boogaard, M., Fukkink, R. & Felix, C. (2008). *Chillen, skaten, gamen; Opvattingen over kwalitatief goede buitenschoolse opvang in Nederland*. Amsterdam: SCO-Kohnstamm Instituut. (rapport nr. 787).

Boogaard, M., Schreuder, L., & Fukkink, R. (2009). *Meetinstrument pedagogische kwaliteiten buitenschoolse opvang*. Amsterdam: SCO-Kohnstamm Instituut.

Brinkgreve, C. (2008). *Modern ouderschap*. In: *Opvoeding als spiegel van de beschaving. Een moderne antropologie van de opvoeding*, pagina 126-136. Willem Koops, Bas Levering, Micha de Winter (red). Amsterdam: SWP 2008.

Clarke-Stewart, A., & Allhusen, V. D. (2005). *What we know about childcare*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Cole, M. & Cole, S.R. (2001). *The Development of Children*. New York: Worth Publishers.

Delfos, M.F.(2000). *Luister je wel naar mij? Gespreksvoering met kinderen tussen vier en twaalf jaar*. Amsterdam: SWP.

Dryfoos, J. G. (1999). *The role of the school in children's out-of-school time*. *Future of Children*, 9(2), 117-134.

Eccles, J.S. (1999). *The development of children ages 6 to 14*. *The Future of Children*, 9, 30-44.

Engelen, R. van (2007). *Grip op de groep*. *Jeugd in School en Wereld/36*, Uitgeverij Bekadidact

Fabes, R.A., Martin, C.L., & Hanish, L.D. (2004). *The next 50 years: Considering gender as a context for understanding young children's peer relationships*. *Merrill-Palmer Quarterly*, 50(3), 260-273.

Fukkink, R. (te verschijnen). *Missing pages from the book? A study of textbooks for Dutch early childhood teacher education*. *Teacher Education and Training*.

Fukkink, R.G., & Lont, T.A.E. (2007). *Does training matter? A meta-analysis and review of experimental studies of caregiver training*. *Early Childhood Research Quarterly*, 22(3), 294-311.

- Gielis, P.H.F., Konig, A., en J. Lap (1996). *Begeleiden van de groep*. 's Hertogenbosch: KPC
- Gillis & A. Schaerlaekens (red.) *Kindertaalverwerving. Een handboek voor het Nederlands*. Groningen: Martinus Nijhoff, 2000.
- Gordon, Thomas (1970). *Luisteren naar kinderen, De nieuwe methode voor overleg in het gezin*. Amsterdam/ Brussel: Agon Elsevier.
- Hattum, M. van & Haterd, J. van de (2006). *Groepsleidster buitenschoolse opvang*. Utrecht: NIZW Beroepsontwikkeling.
- Hajer, F. en J.Keesom (2008). *Tijd voor spelen*. Amsterdam: SWP.
- Henderson, S. (2009). *Opvoeden in de kinderopvang volgens de Gordonmethode*. Amsterdam: SWP.
- Hoex, J. en Kunseler, F. (2009). *Tis knap lastig! Omgaan met lastig gedrag in de buitenschoolse opvang*. Amsterdam: SWP / Nederlands Jeugdinstituut.
- Hoex, J. en Kwok, S. (4^e druk 2009) *Pedagogische kwaliteit op orde. Een ordeningsinstrument voor pedagogisch beleid in kinderopvang en peuterspeelzaal*. Alkmaar: Bureau Extern.
- Hooijmaaijers, T., Stokhof, T. en Verhulst, F. (2009). *Ontwikkelingspsychologie voor leerkrachten basisonderwijs*. Assen: Van Gorcum.
- Howes, C., & James, J (2002). *Children's social development within the socialization context of childcare and early childhood education*. In Smith P.K. & Hart, C.H. (Ed.), *Blackwell Handbook of childhood social development* (p 137-155). Oxford, UK: Blackwell Publishers Ltd.
- Jongepier, N. (1998). *Kwetsbare kinderen in de kinderopvang. Een handleiding voor beleid en praktijk*. Netty Jongepier. Amsterdam: SWP / NIZW
- Keulen, A. van en W. Schepers (redactie) (2008). *Kinderschapsvorming, Kinderopvang, van opvang naar educatie tot instrument van burgerschapsvorming*. Amsterdam: SWP.
- Klaassen, C. (2007). *Pedagogische opvang, een studie naar pedagogische aspecten van buitenschoolse opvang*. Nijmegen: Radboud Universiteit, Sectie Onderwijs en Educatie.
- Kohnstamm, R. (2009). *Kleine ontwikkelingspsychologie II*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Kwok, S. en Meij, H. (2009). *Laten Spelen is een Vak in de buitenschoolse opvang*. Cursusmap. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Ladd, G.W., Buhs, E.S. & Troop, W. (2002): *Children's interpersonal skills and relationships in school settings: adaptive significance and implications for school-based prevention and intervention programs*. In Smith P.K. & Hart, C.H. (Ed.), *Blackwell Handbook of childhood social development* (pp 394-410). Oxford, UK: Blackwell Publishers Ltd.

Lansdown, G. (2005). *The evolving capacities of the child*. Florence: Innocenti Insight, Unicef en Save the Children Sweden.

Lauer, P.A., Akiba, M., Wilkerson, S.B., Apthorp, H.S., Snow, D., & Martin-Glenn, M.L. (2006). Out-of-school time programs: A meta-analysis of effects for at-risk students. *Review of Educational Research*, 76(2), 275-313.

Lightfoot, C., Cole, M. & Cole, S.R. (2009). *The Development of Children*. (Sixth Edition) New York: Worth Publishers.

Macoby, E.E. (2002). Gender and Group process: A developmental perspective. *Current Directions in Psychological Science*, 11(2).

Maslow, A.H. (1987). *Motivation and personality*. New York: Harper & Row.

Meij, H., & Schreuder, L. (2007). *Welkom in de groep; Groepsindeling en opendeurenbeleid in kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang*. Amsterdam: SWP / Nederlands Jeugdinstituut.

Meijvogel, R. (1996). *Buitenschoolse opvang; Theorie en praktijk*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.

Oenen, S. van & Valkestijn, M. (2003). *Welzijn in de brede school. Partners voor levensecht leren*. Utrecht: NIZW.

Pameijer, N. & Beukering, t. van (2006). *Handelingsgericht werken: een handreiking voor de interne begeleider. Samen met leerkracht, ouders en kind aan de slag*. Leuven: ACCO.

Pameijer, N. & Lange, S. De (2007). *Constructief communiceren met ouders. Hoofdstuk 6: Leerlingenzorg in de basisschool*. Heeswijk-Dinther: uitgeverij Esstede.

Peerlings, W. (2006). *Hoe breng ik mijn kind (en mijzelf) structuur bij; een gids voor ouders, leerkrachten en hulpverleners*. Tiel: Lannoo.

Peeters, J. (2008). *The construction of a new profession; A European perspective on professionalism in early childhood education and care*. Amsterdam, the Netherlands: SWP.

Pianta, R.C., & Rimm-Kaufman, S. (2006). The social ecology of the transition to school: Classrooms, families, and children. In K. McCartney & D. Phillips (eds.), *Handbook of Early Childhood Development* (p. 490-507). Malden, MA: Blackwell Publishing.

Pierce, K.M., Hamm, J.V., & Vandell, D.L. (1999). Experiences in after-school programs and children's adjustment in first-grade classrooms. *Child Development*, 70, 756-767.

Ploeg, J.D. van der (1994). *Kinderen (z)onder vrienden*. Rotterdam: Lemniscaat.

Reijntjens, J. (2000). *Kinderen in de groep; groepsgericht werken in kindercentra*. Utrecht: NIZW.

Rijnen, J. en E.T. Schreuder (1997). *Geef ze de ruimte, kinderteilname in de buitenschoolse opvang*. Utrecht: NIZW.

Remmerswaal, J. (2008). *Handboek groepsdynamica; Een inleiding op theorie en praktijk*. Barneveld: Nelissen.

Riggs, N.R., & Greenberg, M.T. (2004). After-school youth development programs: a developmental-ecological model of current research. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 7, 177-190.

Riksen-Walraven, M. (2000). *Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang (Oratie Universiteit van Amsterdam)*. Amsterdam: Vossiuspers AUP

Riksen-Walraven, M. (2002). *Wie het kleine niet eert... Over de grote invloed van vroege sociale ervaringen*. Oratie, Katholieke Universiteit Nijmegen.

Riksen-Walraven, M. (2004). Pedagogische kwaliteit in de kinderopvang: doelstellingen en kwaliteitscriteria. In: R. IJzendoorn, L. Tavecchio en M. Riksen-Walraven (red.). *De kwaliteit van de Nederlandse kinderopvang*. Amsterdam: Boom. (p 100-123).

Rubin, K.H., Bukowski, W.M. and Laurssen, B (2009). *Handbook of peer interactions, relationships, and groups*. New York/ London: The Guildford Press.

Schreuder, E.T., Valkestijn, M.A.C. en Mewissen, S.E.I.M. (2008). *School met vijf 's*. Onderwijs, opvoeding, ontwikkeling, opvang en ontspanning in één dagarrangement. Amsterdam: SWP.

Small, R. W., & Dodge, L. (1988). Roles, skills, and job tasks in professional child care: a review of the literature. *Child & Youth Care Quarterly*, 17(1), 6-23.

Singer, E. & Kleerekoper, L. (2009). *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*. Maarssen: Elsevier gezondheidszorg.

Tassoni, P. e.a. (2006). *De ontwikkeling van kinderen. Scholing in begeleiding en verzorging van kinderen, deel 1 en 2*. Amsterdam: SWP.

Tassoni, P., & Beith, K., with H. Eldridge & A. Gough (2002). *Diploma in Child Care and Education*. Oxford, UK: Heinemann.

Tassoni, P. et al. (vertaald en bewerkt door A. Weterings) (2006). *Leren werken met groepen kinderen*. Amsterdam: SWP.

Tavecchio, L. (2008). Kinderopvang als opvoedingsmilieu: wat zijn de effecten en wat betekent het voor jongens? In: *Opvoeding als spiegel van de beschaving. Een moderne antropologie van de opvoeding*, pagina 180-193. Willem Koops, Bas Levering, Micha de Winter (red). Amsterdam: SWP 2008.

Valck, M. de (2005). *Speelboek, eerste hulp bij het leuk houden van spelen*, Amsterdam: SWP.

Vandell, D.L., & Shumow, L. (1999). After-school child care programs. *The Future of Children*, 9(2), 64-80.

Verhofstadt-Denève, L., Geert, P. Van & Vyt, A. (2003). Handboek ontwikkelingspsychologie. Grondslagen en theorieën. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Vlaar, P., Hattum, M. van, Dam, C van, & Broeken, R. (2006). Klaar voor de toekomst. Utrecht: NIZW.

Went, E. (2010). Pedagogisch klimaat begint op het schoolplein. In: Het Onderwijsblad, Algemene Onderwijsbond, nr 6/ 2010 pagina 18 -22.

IJzendoorn, M.H. (2008). Opvoeding over de grens. Gehechtheid, trauma en veerkracht. Boom academic.

Zaslow, M., & Martinez-Beck, I. (2006). Critical issues in early childhood professional development. Baltimore, MD: Paul H. Brookes Publishing.

Zeeland-van Schijndel, R (2010). Echt kijken, echt luisteren. HJK de Wereld van het Jonge Kind, jaargang 37, nummer 7/ 2010, pagina 12 -15. Utrecht: ThiemeMeulenhoff.

Zwiep, C.S. (2005). Kinderen en seksualiteit. Pedagogische begeleiding in de kinderopvang. Amsterdam: Uitgeverij SWP

Zwiep, C.S. (2010). Doktertje spelen enzo. Omgaan met lichamelijke, intimiteit en seksualiteit. Elsevier Gezondheidszorg.

Zwiep, C.S. (2008). De seksuele opvoeding van jonge kinderen. Ervaringen van moeders en leidsters. Amsterdam: Kind&Enzo (in opdracht van Fonds voor wetenschappelijk onderzoek seksualiteit)

Zwiep, C. (2007). Seksualiteit in de kinderopvang: Pedagogische begeleiding. In: Tijdschrift voor seksuologie, 31, 141-145.

Verslagen van discussiegroepen

- Verslag discussie 'Pedagogische vraagstukken rond jongeren en meisjes in de buitenschoolse opvang' (Liesbeth Schreuder en Elly Singer, januari 2010)
- Verslag discussie 'Passie in de BSO' (K2, februari 2010)
- Verslag discussie 'Pedagogische doelen en middelen' (JSO, februari 2010)
- Verslag discussie 'Dagelijks werk' (Liesbeth Schreuder, februari 2010)
- Verslag discussie 'Organisatie van de groep' (Liesbeth Schreuder, maart 2010)
- Verslag discussie 'Activiteitsaanbod' (Liesbeth Schreuder, april 2010)
- Verslag discussie 'Samenwerkingspartners' (Domijn/Travers, april 2010)